

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/77/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4211216449
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Harbuta
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2012:4211216449.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Česká republika, s.r.o., so sídlom Praha 4, Novodvorská 994, IČO: 25 117 483, zast. TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Bratislava, Údernícka 5, v mene ktorej koná Mgr. Tomáš Kušník, advokát, proti odporcovi: D. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. XXX, o zaplatenie 1.162,55 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 29. 11. 2011 č. k. 6C/272/2011-37, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti **z r u š u j e a**
vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 841,79 eura a trovy konania vo výške 477,42 eura všetko v mesačných splátkach po 20 eur, splatných vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok počnúc 15. dňom po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo zvyšku návrh zamietol. V odôvodnení uviedol, že dňa 18. 01. 2008 odporca uzatvoril s právnym predchodcom oprávneného Beneficial Finance, a.s. spotrebiteľskú zmluvu, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý úver vo výške 895,57 eura (26.980,-Sk), pričom odporca sa zaviazal tento splácať v mesačných splátkach po 53,77 eura. Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 23a ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, § 39, § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z ust. § 524 ods. 1, § 526 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka mal za to, že zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 24. 11. 2008 navrhovateľ vstúpil do práv pôvodného veriteľa. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že ročná percentuálna miera nákladov predstavovala 45,19 % a úroky z úveru boli dohodnuté vo výške 37,92 %. Dospel k záveru, že takto dohodnutá výška úroku z úveru je v rozpore s dobrými mravmi, keďže celkom zjavne presahuje mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia predmetnej zmluvy. Priemerná úroková sadzba na takýto druh spotrebiteľského úveru poskytnutý komerčnými bankami v čase uzavretia zmluvy bola 14,64 %. Svoj záver argumentačne oprel i o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 M Cdo 1/2009. Zmluvu o spotrebiteľskom úvere považoval za absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Dojednania podľa bodu 2 písm. a), e), d), g) , bodu 3 písm. b) Obchodných podmienok považoval za rozporné s dobrými mravmi. Konštatoval, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu, keď nemôže ovplyvniť obsah zmluvy vzhľadom na formulárovú predtlač, a teda buď prijme podmienky zmluvy, ktoré si dodávateľ sám naformuloval alebo zmluvný vzťah nevznikne. Právny predchodca navrhovateľa poskytol odporcovi úver v sume 895,57 eura, z ktorej sumy odporca zaplatil 53,78 eura. Vychádzajúc z ust. § 457 Občianskeho zákonníka preto odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 841,79 eura a vo zvyšku návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol, konštatujúc, že z absolútne neplatnej zmluvy navrhovateľovi iné právo nevzniklo. Navrhovateľovi nepriznal úroky z omeškania, pretože neplatnosť zmluvy bola zistená len týmto rozsudkom, a preto sa odporca doteraz nemohol dostať do omeškania s vrátením prijatého plnenia druhému účastníkovi neplatnej zmluvy. Odstúpenie od zmluvy vykonané právnym predchodcom navrhovateľa listom zo dňa 03. 07. 2008 označil

za právne neúčinné, keď odstúpenie je možné len od platnej zmluvy. Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 142 ods. 2 OSP a v konaní čiastočne úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania v pomere úspechu 72,41 % v celkovej výške 477,42 eura, pozostávajúcu zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 69,50 eura a trov právneho zastúpenia vo výške 520,77 eura za 4 úkony právnej služby po 61,41 eura a DPH vo výške 49,13 eura, 4 x 7,41 eura režijný paušál a DPH vo výške 5,93 eura, náhradu cestovného advokáta navrhovateľa v sume 59,90 eura, zvýšená o DPH vo výške 11,97 eura a stratu času v sume 98,80 eura, zvýšená o DPH vo výške 19,76 eura.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ len v zamietajúcej časti, domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že súd prvého stupňa nesprávne skutkovo a právne vec posúdil. S poukazom na ust. § 261 ods. 3 písm. d) a § 497 Obchodného zákonníka mal ta zo, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je uzavretá v súlade s § 497 Obchodného zákonníka a zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, spĺňa všetky zákonom stanovené náležitosti a je v súlade s obchodnými zvyklosťami v oblasti poskytovania úverov. Nesúhlasil s právnym záverom súdu prvého stupňa o tom, že zmluva ako celok je v rozpore s dobrými mravmi, keď odporca podpisom zmluvy potvrdil oboznámenie sa so všetkými podmienkami poskytnutia úveru, pričom dojednanie o výške úrokovej sadzby sa nachádza priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 18. 01. 2008 v časti rozpis úveru. Výška úrokovej sadzby tak musela byť odporcovi známa ešte pred podpisom zmluvy a odporca súhlasil s takto dohodnutou výškou, ako i ostatným obsahom zmluvy a obchodnými podmienkami. Opierajúc sa o ust. § 53 ods. 5 a § 41 Občianskeho zákonníka neplatnosť jednej zo zmluvných podmienok nemá za následok neplatnosť celej zmluvy. Sankcia neplatnosti sa vzťahuje len na konkrétne dojednanie, ktoré nemožno považovať za neprijateľné.

Odporca sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie navrhovateľa bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) OSP a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V tomto konaní sa navrhovateľ svojím návrhom domáhal od odporcu zaplatenia sumy 1.162,55 eura s 8,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.042,06 eura od 04. 07. 2008 do zaplatenia a zmluvnej pokuty vo výške 171,41 eura z titulu porušenia povinností vyplývajúcich pre odporcu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 0029198561, uzatvorenej právnym predchodcom oprávneného Beneficial Finance a. s. a odporcom dňa 18. 01. 2008. Z predloženej zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že na jej základe právny predchodca navrhovateľa poskytol odporcovi úver vo výške 895,57 eura (26.980,-Sk), pričom odporca bol povinný riadne a včas splácať poskytnutý úver, a to formou pravidelných mesačných splátok po 53,77 eura. Dňa 14. 11. 2008 spoločnosť Beneficial Finance, a.s. ako postupca uzatvorila s navrhovateľom zmluvu o postúpení pohľadávok, predmetom ktorej bola i pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ku dňu uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávok predstavovala výška nesplateného úveru sumu 870,64 eura, úroky z úveru sumu 120,49 eura, zmluvná pokuta sumu 24,90 eura a zmluvná pokuta za predčasné ukončenie zmluvy sumu 146,52 eura. Odporca si svoj záväzok z úverovej zmluvy splácať poskytnutý úver riadne a včas nesplnil. Podľa bodu 4. všeobecných obchodných podmienok navrhovateľa tvoriacich neoddeliteľnú súčasť predmetnej zmluvy, navrhovateľ je oprávnený od úverovej zmluvy odstúpiť v prípade, že sa klient dostal do omeškania so splatením dvoch po sebe nasledujúcich mesačných splátok alebo jednej mesačnej splátky dlhšie ako tri mesiace. Navrhovateľ dňa 03. 07. 2008 v dôsledku nesplnenia dohodnutých splátok zo strany odporcu odstúpil od zmluvy. Preskúmaným rozhodnutím súd prvého stupňa návrhu navrhovateľa v časti istiny 841,79 eura vyhovel. Pre absenciu odvolania účastníkov konania v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a predmetom odvolacieho konania takto zostala navrhovateľom odvolaním napadnutá zamietajúca časť, týkajúca sa istiny 320,76 eura, 8,5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 1.042,06 eura od 04. 07. 2008 do zaplatenia a na ňu nadväzujúci výrok o náhrade trov konania.

Z hľadiska skutkového stavu v posudzovanej veci niet sporu o tom, že dňa 18. 01. 2008 právny predchodca oprávneného Beneficial Finance a. s. a odporca uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom

úvere č. 0029198561, na základe ktorej právny predchodca navrhovateľa poskytol odporcovi úver vo výške 895,57 eura (26.980,-Sk), pričom odporca bol povinný riadne a včas splácať poskytnutý úver, a to formou pravidelných mesačných splátok po 53,77 eura pri ročnej percentuálnej miere nákladov 37,92 %. Rovnako tak niet sporu o tom, že z titulu označenej zmluvy doposiaľ odporca uhradil navrhovateľovi celkovú sumu 53,78 eura (1.620,-Sk). Sporom dotknutá zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou a tým sa pri posudzovaní dôvodnosti navrhovateľom uplatneného nároku v tomto konaní zároveň otvoril priestor pre tzv. súdnu kontrolu zmluvných podmienok v zmysle, či tieto nespôsobili hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech odporcu ako spotrebiteľa.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 01. 03. 2010, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plneniu alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Z ust. § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa, pričom spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

V nadväznosti na citovanú zákonnú úpravu odvolací súd osobitne zdôrazňuje, že jednou z charakteristických čŕt spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľné podmienky, t. j. ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, tak ako to zakotvuje ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie tak poskytuje širšiu súdnu ochranu spotrebiteľovi aj vo vzťahu k jednotlivým ujednaniam zmluvy i v prípade, že tieto sú súčasťou všeobecných obchodných podmienok, ktoré tvoria osobitnú súčasť zmluvy, alebo sú zakomponované priamo v zmluve samej. Ide predovšetkým o podmienky, ktoré neúmerne poškodzujú spotrebiteľa, sú neprímerané a nečestné. Takéto podmienky zákon sankcionuje ich absolútnou neplatnosťou, okrem podmienok týkajúcich sa predmetu plnenia alebo ceny plnenia. Znamená to, že neprijateľnosť zmluvnej podmienky spôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy len v tejto časti, nie však absolútnu neplatnosť zmluvy ako celku, pokiaľ samozrejme táto spĺňa všeobecné náležitosti právneho úkonu upravené v I. časti, štvrtej hlavy Občianskeho zákonníka (§ 34 a nasl.), ako i formu a náležitosti vyžadované zákonom pre jej platnosť.

V danom prípade záver súdu prvého stupňa o absolútnej neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre jej rozpor s dobrými mravmi je nenáležitý, keď nemá oporu v zistenom skutkovom stave a zo strany prvostupňového súdu nie je podporený dostatočne ani argumentačne. Vymenovanie podmienok zmluvy, ktoré považoval za rozporné s dobrými mravmi bez bližšej konkretizácie a zdôvodnenia, prečo by tieto sami o sebe mali privodiť neplatnosť celej zmluvy alebo zapríčiniť takú intenzitu nepomeru medzi právami a povinnosťami jej účastníkov, ktorá by túto neplatnosť spôsobovala, je nepostačujúce. Rovnako tak i konštatácia prvostupňového súdu, že " rozpor s dobrými mravmi vykazujú však aj ďalšie dojednania tejto zmluvy, pretože vnášajú do práv a povinností tohto právneho vzťahu nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, pričom ide o také dojednania, ktoré celkovo ovplyvnia rozsah povinnosti spotrebiteľa, a preto nie je možné ochranu spotrebiteľa uskutočniť len tým, že by súd vyslovil neprijateľnosť niektorej zmluvnej podmienky". V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešíkanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Najvyšší súd Slovenskej republiky už judikoval, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný

z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať preto vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. Ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť, ale upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy a to na základe všeobecných pravidiel morálnych, elementárnej slušnosti a tolerancie a morálneho charakteru konajúcich. Pokiaľ teda súd prvého stupňa dospel k záveru o absolútnej neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako celku, z odôvodnenia jeho rozhodnutia musí byť zjavné, že sa vecou zaoberal a hodnotil ju z vyššie uvedených hľadísk. O takýto prípad však v súdnej veci nejde, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Navyiac sa súd prvého stupňa právne nevysporiadal ani s existenciou ust. § 41 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo nevplyýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Hodnotiac prejednávajúcu vec z hľadiska vyššie uvedených zásad sa javí, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená účastníkmi konania bola uzatvorená platne, keď z výsledkov doposiaľ vykonaného dokazovania nevplyýva, že táto by trpela vadou, ktorá by spôsobovala jej absolútnu neplatnosť. Tým sa následne otvoril priestor pre tzv. súdnu kontrolu jej zmluvných podmienok ako zmluvy spotrebiteľskej. V tejto súvislosti odvolací súd upriamuje pozornosť na bod 8 Všeobecných obchodných podmienok, v ktorom sa zmluvné strany dohodli, že všetky spory, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov na základe tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, predložia ne rozhodnutie jedinému rozhodcovi Rozhodcovského súdu v Bratislave. Bude preto povinnosťou súdu prvého stupňa po prípadnom doplnení dokazovania v potrebnom rozsahu a po vyhodnotení dôkazov v intenciách § 132 OSP skúmať prijateľnosť jednotlivých zmluvných podmienok, z ktorých navrhovateľ vyvodzuje svoj nárok a následne posúdiť jeho dôvodnosť vo vzťahu k zvyšnej časti uplatnenej istiny, ako i úrokom z omeškania. V tejto súvislosti zároveň odvolací súd poukazuje i na existenciu ust. § 153 ods. 4 OSP ukladajúce súdu v prípade určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú aj bez návrhu, výslovne uviesť túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP), v ktorom súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 OSP) opätovne vo veci rozhodne, pričom svoje rozhodnutie i náležite odôvodní spôsobom zodpovedajúcim ust. § 157 ods. 2 OSP, vysporiadajúc sa v ňom i so všetkými námietkami navrhovateľa, uplatnenými v jeho odvolaní. Zároveň rozhodne i o trovách celého konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.